

חוק בוררות חדש משנה את הכללים לניהול הליכי בוררות מסחרית בין-לאומית בישראל

לקוחות יקרים,

אנו מבקשים לעדכן אתכם כי לאחרונה נכנס לספר החוקים הישראלי חוק חדש: חוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית, התשפ"ד-2024. החוק החדש מחליף, בכל הנוגע להליכי בוררות מסחרית בין-לאומית, את חוק הבוררות, התשכ"ח-1968 ולכן משפיע כבר מרגע חקיקתו באופן מהותי על כל הליכי הבוררות המסחרית הבין-לאומית בהם ישראל נבחרה כמושב הבוררות. חשוב להדגיש כי החוק החדש חל גם על הסכמים אשר נכרתו טרם חקיקתו אם נכללה בהם תניית בוררות בין-לאומית. בעדכון זה נסקור בפניכם את עיקרי החוק החדש ואת השינויים שהוא מביא ביחס למצב המשפטי שקדם לו.

עד לאחרונה היה בישראל חוק אחד - חוק הבוררות, התשכ"ח-1968 ("חוק הבוררות") - שחל על כל הליכי הבוררות, ללא אבחנה בין בוררות מקומית לבין בוררות בין-לאומית.

עם חקיקת החוק החדש - חוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית, התשפ"ד-2024 ("חוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית" או "החוק החדש") - חל שינוי במצב המשפטי בישראל בכל הנוגע להליכי בוררות מסחרית בין-לאומית.

אחד הקשיים המרכזיים בבוררות מסחרית בין-לאומית הוא שעל צדדים להסכם, אשר מגיעים לעיתים קרובות ממדינות ותרבויות שונות, לבחור מושב מוסכם לבוררות. בהתאם לכך, הצדדים מחפשים במרבית המקרים מקום שיוכל לספק להם ודאות משפטית ועסקית באופן שתנאי העסקה בה בחרו יתממשו בהתאם לרצונם.

השימוש בחוק ישראלי אשר נחקק לפני עשרות שנים, אשר הושפע מהפסיקה והפרשנות הישראלים ולא כלל התייחסות לתמורות הרבות אשר חלו בסחר הבין-לאומי ובהליכי הגלובליזציה השונים אשר התרחשו בעולם מאז שנות ה-60, פגע באופן מהותי ביכולתה של ישראל למצב את עצמה כמושב בוררות פוטנציאלי.

בשונה מחוק הבוררות, חוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית נוסח על בסיס "חוק המודל" של ועדת הסחר הבין-לאומי של האו"ם (The UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration). חקיקת חוק חדש, שבנוי על בסיס חוק מודל שנוסח על ידי ועדת הסחר הבין-לאומי של האו"ם, מאפשרת לישראל להצטרף לכ-90 מדינות נוספות אשר אימצו חוק זה עד היום. באופן זה, ניתנת ודאות לשחקנים מקומיים ובין-לאומיים כי הכללים לניהול הליך בוררות מסחרית בין-לאומית בישראל יהיו מוכרים להם ותואמים את הכללים שנהוגים במדינות אחרות.

לצד האמור, החוק החדש גם עולה בקנה אחד עם אמנת ניו-יורק בדבר הכרתם ואכיפתם של פסקי בוררות חוץ (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) - אמנה שאומצה על ידי רוב המדינות בעולם (144 מדינות, כולל ישראל) ושהפכה במרוצת השנים לאבן יסוד במוסד הבוררות המסחרית הבין-לאומית בעולם, שכן נקבעו בה דרכי הכרה ואכיפה של פסקי בוררות במדינות החברות לה.

אחד השינויים המרכזיים בחוק החדש הוא ההגדרה מהי "בוררות בין-לאומית", כאשר כל בוררות אשר עונה להגדרה זו כפופה לחוק החדש וכל בוררות שאינה עונה להגדרה - ובהתאם לכך הינה בוררות "מקומית" - כפופה לחוק הבוררות.

בתמצית, "בוררות בין-לאומית" היא: (1) בוררות בין צדדים להסכם בוררות שמקומות העסקים שלהם נמצאים בתחומי שיפוט שונים בעת כריתת ההסכם; (2) שמושב הבוררות שנקבע בהסכם הבוררות נמצא מחוץ לתחום השיפוט של מקומות העסקים של הצדדים להסכם הבוררות; (3) שהמקום שבו נועד להתבצע חלק מהותי של ההתחייבויות בין הצדדים נמצא מחוץ לתחום השיפוט של מקומות העסקים שלהם; (4) שהמקום שהקשר שלו לנושא הסכסוך ביניהם הוא ההדוק ביותר נמצא מחוץ לתחום השיפוט של מקומות העסקים שלהם; או (5) כאשר הצדדים להסכם הבוררות הסכימו במפורש ובכתב, כי נושא הסכם הבוררות קשור ליותר מתחום שיפוט אחד.

כלומר, החוק החדש יחול על בוררות שמתקיימת בישראל גם אם רק מקום העסקים של אחד הצדדים נמצא בחו"ל. גם כאשר מדובר בשני צדדים ישראליים, החוק החדש יחול כאשר עיקר ההתחייבות ביניהם נועדה להתבצע בחו"ל או נושא הסכסוך ביניהם נמצא בחו"ל. לבסוף, החוק החדש יחול אם נקבע בהסכם הבוררות שנושא הבוררות קשור ליותר מתחום שיפוט אחד או שנבחר מושב בוררות שנמצא מחוץ לתחום השיפוט בו נמצא מקום העסקים של אחד הצדדים.

חוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית כולל שינויים מהותיים מחוק הבוררות בנושאים שונים, לרבות: סמכויות הבורר, סמכויות בית המשפט והמקרים בהם בית המשפט יתערב בהליך הבוררות, סעדים זמניים אשר ניתנים על ידי בורר, ועוד. בהתאם לכך, כל הליך בוררות אשר כפוף לחוק החדש - וזאת אף אם הוא נובע מהסכם שנחתם לפני כניסת החוק לתוקף - יתנהל בהתאם לשינויים אלה אשר במקרים רבים נוגעים לשורש ניהול ההליך וזכויות הצדדים לו.

לסיכום, חוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית קובע כללים ייחודיים ומותאמים להליך בוררות בין-לאומית בעניין מסחרי, וזאת בשונה מהחוק הקודם אשר כלל הסדרים כלליים גם לעניין בוררות מקומית או בוררות שאינה מסחרית. כמו כן, החוק החדש כולל גם התייחסות לתמורות הרבות שחלו בתחום הסחר הבין לאומי והוא נחקק בהתאם לחוק המודל של האו"ם אשר מוכר ומקובל ברחבי העולם ובכך הוא צפוי להעניק ודאות גם לשחקנים בין-לאומיים ולייעל ניהול הליכי בוררות מסוג זה בישראל.

מטבע הדברים, החוק החדש צפוי לעורר שאלות משפטיות שיש יסוד סביר להניח שיתגלגלו לפתחם של בתי המשפט בישראל כבר בעתיד הקרוב. נמשיך ונעדכן על ההתפתחויות והשינויים בתחום זה.

בברכה,

פישר (FBC & Co.)

למידע נוסף אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ונשמח לסייע ככל הנדרש.

03-6941348

03-6941348

03-6941348

03-6941348

gorion@fbclawyers.com

talw@fbclawyers.com

eblechman@fbclawyers.com

nklein@fbclawyers.com

עו"ד ד"ר גיל אוריון

עו"ד טל ויזנגרין

עו"ד אלי בלכמן

עו"ד נדב קליין